

Štajerske vesti.

—r— **Raba zastav ob patriotskih prilikah.** Ukaz c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem z dne 15. avgusta 1916, l. št. 5243/M., glede rabe tuzemskih zastav pri slovesni manifestaciji dinastične zvestobe, državne ali deželne pripadnosti. Na podlagi odloka gospoda ministra notranjih zadev z dne 12. avgusta 1916, l. št. 18.050/M. J., odrejam, da smejo s pridržkom izdaje splošnih odredb glede zastav — do nadaljnjega rabiti od tuzemskih zastav pri slovesni manifestaciji dinastične zvestobe, državne ali deželne pripadnosti izključno le zastave z belo-rdečo, črno-rumeno barvo in v deželnih barvah. — Kot deželne barve imajo veljati v odloku c. kr. ministrstva notranjih zadev z dne 23. septembra 1848, l. št. 2778/114, zaznamovane barve »bela-modra-rdeča«, ki se skladajo z deželnim grbom. — Raba takozvanih starih deželnih stanovskih barv »zlate (rumene)-modre-rdeče«, ki so bile po navedenem ministrskem odloku pridržane izključno le v lastno rabo deželnih stanov, kot deželnih barv zasebnikom ni dovoljena in je pod kaznijo ces. naredbe z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, prepovedana. — Razen navedenih tuzemskih zastav se smejo pri takih slovesnih prilikah kot doslej razobešati tudi zastave kranjskih mest. — Uporabe ogrskih zastav in državnih zastav, ki so z monarhijo v zvezi, se ta odredba ne dotika. — Ta ukaz stopi takoj v veljavo. — C. kr. deželni predsednik: Henrik grof Attems s. r.

—r— **Trnovo na Notranjskem.** Razne zbirke: 1. tedenski darovi učencev od 1. januarja 1916 dalje K 201.77, 2. zbirka v »Teden Rdečega križa« K 688.53, 3. vojno posojilo III. učiteljsko K 400.—, vojno posojilo IV. učiteljsko K 500.—, vojno posojilo IV. učenci K 6700.—, vojno posojilo IV. drugi po nadučitelju K 3400.—, vojno posojilo III. drugi po nadučitelju K 600.— skupaj K 12.539.60; 4. zlata se je nabralo v letu 1916. za K 49.30; 5. letu 1915. smo odposlali 5 zlatih uhanov; 6. robidnega listja leta 1916 40 kg, cina, medu i. dr. 41 kg 600 g, vojni moznarij 25 kg, tkanin 1100 kg. Učiteljica Olga Tomšičeva in nadučiteljeva soproga Antonija Horvatova sta bili v preteklem šolskem letu odlikovani z bronasto svetlinjo in vojno dekoracijo »Rdečega križa« za vojaško bolniško strežbo. Nadučitelj Rudolf Horvat opravilja za stonj sledede častne tajniške službe: pri podružnici »Rdečega križa«, društvu za otroško varstvo, aprovizacijskem odseku, žetveni komisiji ter načelniško pri občinski pomožni pisarni za vpoklicance. To se poroča ne zaradi samohvale, ampak da se javno konstatira, koliko stori učiteljsvo v teh hudih časih za našo domovino, b) da se spozna, da nima učiteljsvo v primeri z drugimi stanovi idealnega (?) življenja, marveč mnogo trdega dela, strokova in obilo skrbi, ako se hoče toliko posla redno izvršiti.

—r— **Prispevki ljudske šole v Dragatušu v vojne namene v šolskem letu 1915/16.** 53 zavitkov božičnih daril, 70 kg suhega sadja za ranjence v Ljubljani, 28 kg svežih jabolk za ranjence v Ljubljani, 5 parov kolenk, 3 pare nogavic, 41.71 K tedenskih darov, zlato za železo: 1 zlata broška, 2 zlata prstana, 38 K otroškega vojnega posojila, 3600 K III. vojnega posojila v šolskem okolju Dragatuš, 64.500 K IV. vojnega posojila v šolskem okolju Drgatuš, 198.16 K nabranih za »Teden Rdečega križa«, 637.90 kg volnenega blaga, 66 vreč, 11.50 kg robidnih listov, 1.40 kg lipovega cvetja, 1.50 kg jagodovih listov, 10 K za voj. botrinstvo, 30 K za znake: »Zlati kras, reši nas«, 9.72 K za »Spominke liste kot prispevek k »Rdečemu križu«, prodanih mnogo različnih kokard.

—r— **35letnico službovanja praznuje leto gg.** Erker Jurij, nadučitelj v Koprivniku; Funtek Anton, c. kr. profesor na učiteljski v Ljubljani; Jakob Furlan, Gale Franc in Jelenc Luka, učitelji na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Klemenčič Janez, nadučitelj na Rečici; Paternost Henrik, nadučitelj v Senožečah; Schmoranz Jožef, c. kr. profesor na učiteljski v Mariboru; Wittreich Janez, nadučitelj v Ceremošnjah.

C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani nam javlja, da je z odlokom z dne 14. avgusta 1916, št. 9651/Praes., na podlagi § 7, lit. a, zakona z dne 5. maja 1869, drž. zak. št. 66, nadaljno razširjenje igralnih kart Slava, Primorka in Slovanski tarok — izdanih od Prve slovanske tvornice igralnih kart, d. z. o. z. v Ljubljani, ustavilo.

**Pristopajte kot člani
k »Rdečemu križu!**

—š— **Oprostitev učiteljev od črno-vojniške službe.** Štajerski listi poročajo: Da se vnovič preizkuša vprašanje, je li naj ostanejo še tudi vbodoče v veljavi vse dosedanje oprostive učiteljskih oseb od črnovojniške službe, je izdal štajerski deželni šolski svet na vse okrajne šolske svete naročilo, da naj predložijo seznam v pregledni obliki deželnemu šolskemu svetu o vseh dosedanjih oprostivah učiteljskih oseb od črnovojniške službe. V svrhu enotnega postopanja se določa, da velja vobče pravilo, da ni dotlej nobenega vzroka za predlaganje oprostive kake učiteljske osebe od črnovojniške službe, dokler še službuje na kaki šoli polovica učnih oseb, ali se jih pa more nadomestiti z drugimi, čeprav v manjši meri kvalificiranimi osebami. Vprašanje, v koliki meri je ta ali ona moška učiteljska oseba sposobna za vojaško službo, pa spada v presojo vojaške oblasti. Tudi ni dopustno šolskim oblastim presojati vprašanja o slučajih, kako izvršuje kaka učiteljska oseba razen svojega poklica še tudi kak drug poklic, zaradi katerega bi se je ne moglo pogrešati, ako bi se jo odtegnilo temu postranskemu poklicu.

—š— **Odlikovanje.** Učitelj na ljudski šoli v Studencih pri Mariboru, tov. Anton Stiebler, ki služi kot nadporočnik v nekem pešpolku, je dobil Signum laudis. Čestitamo!

—š— **Odlikovanje.** Učitelj na okoliški šoli v Celju, Ferdo Šentjerc, dosej kadet, je postal poročnik v r. pri 2. bos.-herc. pohodnem polku. — Učitelj v Framu pri Mariboru, Branko Mejošek, je postal nadporočnik vr. pri 4. bos.-herc. pohodnem polku.

—š— **Odlikovanje.** Rud. Wrany, učitelj v Lučanah, je dobil srebrno hrabr. kolajno I. reda. — Učitelj Jos. Namestnik v Teznu, je dobil Signum laudis in bronasto hrabr. kolajno.

—š— **Štiridesetletnica nadučitelja tov. Dobnika Josipa.** Iz Ponikve ob Juž. žel. nam pišejo: Po končani šolarski sv. maši se je vršila dne 18. julija t. l. v šolskih prostorih štiridesetletnica nadučit. tovariša Dobnika. — V lepo okrašenem razredu so se zbrali šol. mladina, učiteljski zbor, domače šole z gosp. župnikom Ašičem in mnogo ljudstva. V lepem, dovršenem govoru je slavil g. Ašič zasluge jubilara ter mu v spomin na ta dan izročil »lepo palico s srebrnim držajem«. — Podavale so se na to od šolske mladine na to slavnost ozirajoče se deklamacije ter petje raznih pesmi. Deklamovanje in petje je bilo tako ljubko in precizno, da je vsakega prisotnega do solz ganilo. V sredo večer (19. julija) so priredili tovariši in prijatelji jubilaru podoknico in bakljado. Na to so se zbrali v gostilnici g. Ošlaka na malo večerjo, kjer so se vrstile razne napitnice. V imenu Učit. društva šmarško-rogaškega je slavil jubilara nadučitelj Stritar kot neumorno delavnega, vzornega učitelja, ljubeznivega tovariša in zvestega prijatelja, katerega delovanje se ni omejilo le na štiri stene šolske sobe. Šel je rad med ljudstvo in ga poučeval v raznih strokah poljedelstva, mu svetoval in pri vsaki priliki pomagal. Celih 26 let že službuje na Ponikvi, v tem času je nabral pri dobrotnikih šole in šol. mladine za razne dobrodelne namene čez 20.000 K, za stavbo nove šole 7.500 K itd. Njemu podrejeno učiteljsvo ga opravičeno zove svojega dobrega očeta. Občina ga je že pred leti imenovala za častnega občana. — Nazdravil mu je tudi g. postajenačelnik, in tov. Čulek ga je pozdravil v imenu Celjskega učit. društva. — Od leta 1886. do danes ni izmed 43 učnih oseb te šole nobena še slavila 40letnice službovanja na Ponikvi, ter tudi nobena ni 26 let — kakor on — službovala tu. — Čez 900 njegovih učencev je zbranih pod cesarsko zastavo in se bojuje sedaj proti sovragu za domovino in cesarja. Izmed teh mu 96 redno dopisuje z bojnega polja. — Jubilaru je le čestitati, da si je s svojim prijaznim občevanjem, z neumornim vsestranskim delovanjem pridobil srca vseh soobčanov, ki ga odkritosrčno ljubijo in nad vse spoštujejo. (K svojemu službenemu jubileju naj sprejme tov. Dobnik tudi naše iskrene čestitke! Uredn.)

—š— **Šolskih zvezkov cena se je iznova zvišala.** Pisalni zvezki stanejo namesto 6 sedaj 12 h, odnosno namesto 8 sedaj 16 h; ris. zvezki pa namesto 12 sedaj 16 h. (Odredba d. š. s. z dne 20. junija, št. 3963/16.)

—š— **Delo.** Tov. Armin Gradisnik, nadučitelj v Celju-okolici, opravilja v »počitnicah« poleg uradnih poslov še zadeve 10 mobiliziranih tovarišev in nekaterih vpokojencev. Zgled prave kolegalnosti in neumorne učiteljske delavnosti!

Koroške vesti.

—k— **V ruski šrapnel,** ki je izpremenjen v nabiralnik, je nabral učitelj Pišrovce Lev z Jesenic pri gospodih častnikih v Celovcu 119 K, ki jih je odposlal v vojne namene.

—k— **»Teden Rdečega križa« na Koroškem** je imel čistega dohodka 182.368 K 76 vin. — To je največ zasluga koroškega učiteljsva.

Goriške vesti.

—g— **Za goriške občinske tajnike.** Prejeli smo: Goriški deželni odbor je z okrožnico z dne 21. marca t. l., št. 1785, naznanil goriškim županstvom, da se je zavzel na c. kr. vladi za to, da bi dobila županstva za dela v prenešenem delokrogu odškodnino, ki naj bi služila posebno za izboljšanje plač občinskim tajnikom. Ker do danes ta stvar še ni rešena, naj bi slavni deželni odbor goriški blagovolil rešitev na merodajnem mestu pospešiti, zakaj občinski tajniki so v sedanjem času podpore nujno potrebni. Tudi več učiteljev je občinskih tajnikov.

—g— **Nadzorniki za begunske šole.** Za nadzornika naučnih tečajev za južne begunce na Štajerskem je delegiran dež. šol. nadzornik dvorni svetnik dr. Franc Serida; za begunske šole na Češkem in Moravskem vladni svetnik ravnatelj Josip Vettach, ki ga bo o poletnih počitnicah nadomestoval deželni nadzornik dvorni svetnik Ravalico za italijanske šole na Češkem in ravnatelj Viktor Bežek za hrvatske in slovenske tečaje na Češkem in Moravskem. Za Sp. in Zg. Avstrijo, kjer so begunske šole v taborih itak pod vodstvom strokovnega osebja, vlada ni imenovala posebnih nadzornikov. Navedeni šolski nadzorniki za begunske šole imajo tudi nalogo, sodelovati za ustanovitev novih šol, kjer se pokaže potreba zanje.

—g— **Gojenci in gojenke goriških učiteljskih,** ki so v šolskem letu 1914/15 dovršili tretji letnik, ta se iz kateregakoli vzroka niso utegnili udeležiti zrelostnih izpitov, ki so bili izjemoma dovoljeni meseca julija t. l. v Ljubljani, naj se takoj prijavijo — zaradi morebitne dovolitve naknadnega zrelostnega izpita v drugi polovici meseca septembra t. l. v Ljubljani — na ravnateljstvu moškega učiteljskega goriškega v Ljubljani, na Dunajski cesti, št. 38/II. V svoji vlogi naj navedejo vzrok, zakaj se niso prijavili k izpitu meseca julija t. l. ter naj prilože zadnji dve letni izprijčevali.

—g— **Pripravljalnica v Sv. Križu na Vipavskem.** Kako živa je potreba pripravljavnice po deželi, dokazuje posebno pripravnica v Sv. Križu, ki jo vodi profesor Martin Mastnak. Naval na pripravljavnico je bil velik. Toda vseh priglasencev se ni moglo sprejeti. Sedaj obiskuje pripravljavnico 35 učencev.

—g— **Spomenica županov goriške okolice** na namestnika pravi poleg drugega: Podpisani župani prosijo nadalje: Vaša Ekscelencija blagovoli delovati na to, da se otvorijo s prihodnjim šolskim letom srednje šole v naši deželi sami in da dobi Gorica, ki je glavno mesto slovenskega dela naše dežele, in v kateri je polovica prebivalstva slovenska, tudi slovenske ulične napise. — S tem bi visoka vlada obilo nagradila vse težave in stiske, ki jih mora prestatjati naše ljudstvo že dolgo dobo štirinajstih mesecev.

—g— **Na razna vprašanja,** kje uradujejo okrajne sodnije kobariška, bovška in tolminska, odgovorjamo, da kobariška in bovška ne poslujeta, kobariški okraj je ves zaseden, predstojnik okrajne sodnije kobariške se nahaja v Mariboru, bovške okrajne sodnije predstojnik pa v Brucku ob Litvi. Tolminska sodnija posluje v Cerknem.

—g— **Slovenske sirote na Dunaju.** Te dni je dospelo na Dunaj par sto slovenskih sirot iz Brucka ob Litvi. Začasno so nastanjeni v begunskem dvorcu v 10. okraju, odkoder pa pojdejo čez nekaj časa v 20. okraj, kjer bodo imeli svoje zavetišče in tudi svoje slovenske šole.

Tržaške vesti.

—t— **Za pripravljalni tečaj za slovensko učiteljske v Trstu.** Prizadeti roditelji prosijo v »Edinosti«, da se skoro ustanovi za našo učečo se mladino obojega spola tečaj v Trstu. Gotovi smo, da se jih prihlasi takoj zadostno število, in sicer izborni učeče se mladine iz slovenskih in nemških zavodov, ki so dovršili 5., 6., 7. ljudsko-meščanski razred in ki nimajo kam vsopiti. Z nestrpnostjo pričakujemo roditelji in mladina, da bomo v kratkem čitali razglas, kje in kdaj se bo vpisovala mladina v to šolo, da jo pripravimo zanjo in da bomo rešeni mnogih težav in skrbi.

—t— **Gojenke in gojenci učiteljskega zaposlovalnega tečaja v Trstu** lahko dobe potrdilo o obisku tečaja pri slugi c. kr. pripravljavnice za srednje šole v Trstu, via S. Francesco 24/II. Obenem se obveščajo, da se otvori tečaj v Trstu tudi prihodnje leto; čas prijave se pravočasno naznani. Sprejemajo se tudi gojenci in gojenke za prvi letnik. Najbrže se otvori tudi pripravljalni tečaj.

—t— **O tržaškem slovenskem šolstvu** prinaša praška »Union« kaj pridno podatke, ki jih posnemlje iz slovenskih listov. To je hvalevredno početje, na katerem moramo biti iskreno hvaležni tudi v nemških krogih razširjenemu praškemu listu. Zakaj s tem se razširja poznavanje tržaških narodnostnih razmer v široki javnosti, se razširja dokaz, kako opravičene so naše zahteve na šolskem polju in kako naša borba za primerno veljavo v tem mestu sloni na faktičnih razmerah. Razširja se glas o naši eksistenci in o našem delu — glas, da smo tu činitelj, ki je treba z njim računati in ga uvaževati tudi v interesu države, kakor dokazujejo to ravno sedanji dogodki.

—t— **Trebče.** V nedeljo, 23. julija, je priredila tukajšnja šolka mladina pod nadzorstvom in vodstvom učiteljsva veselico v prid »Rdečemu križu« in »Skladu za vdove in sirote« padlih na soškem bojišču. Ako upoštevamo sedanje razmere in posebno še tukajšnje, moram reči, da je veselica uspela v vsakem oziru dobro. Čistega dohodka je bilo 143 K 92 vin., kar se je izročilo g. c. kr. komisarju. Zraven te vsote se je izročilo še 5 K, ki so se vzele iz pušice v gostilnici tukajšnjega »Gospodarskega društva«. Udeležba je bila mnogoštevilna. Pa kdo bi ne prišel na veselico, ki jo prirede nedolžni otroci, in še posebno, ker je bil njen namen tako blag? Srčna hvala vsem onim, ki so pripomogli do tako lepega uspeha!

—t— **Prepovedani znaki.** Tržaško namestništvo ponovno opozarja, da je prepovedano nositi na čepicah znake z napis, grbi in imeni, ki se nanašajo na monarhice sovražnih držav.

Istrske vesti.

—i— **Velika škoda za Družbo sv. Cirila in Metoda za Istro** je nastala zaradi tega, ker ne stavljajo več v promet užgalic, ki so se prodajale v nje korist. Kakor znano, je bilo prodajanje teh užgalic prepovedano, a pozneje je ministrstvo zopet dovolilo. Sedaj pa dela oviro dunajska tvrdka »Solo«, ki izdeluje te užgalice. Sporočila je namreč, da je uničila ves papir za napise v hrvatskih narodnih barvah, a sedaj da ne more dobiti drugega. In tako ne more dati užgalic v promet. To je velika škoda za družbo in treba napraviti korake, da se to popravi. To je zopet ena tistih žrtev, ki jih nalaga vojna našemu narodu in ki ni nič manjša zato, ker zadevuje naš kulturni razvoj.

—i— **70.000 K dobi Družba sv. Cirila in Metoda** po pokojnem dr. Ivanu Banjavčiču. Kakor znano, je ta goreči hrvatski rodoljub in politik vse svoje imetje — izvzemši neka majhna volila sorodnikom — zapustil »Matici Hrvatski« in Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro. Iz te zapuščine so te dni prodali pokojnikove hiše v Zagrebu za vsoto 138.000 KZ. Naša družba dobi toerj okolo 70.000 K.

Iz Dalmacije.

—d— **Odpravljena italijanska imena krajev in otokov v Dalmaciji.** Z Dunaja brzojavljajo: Kompetentni faktorji so — upoštevajoči hrvatski značaj Dalmacije in dosedanje krivico, ki je omalovaževala ta karakter — zapovedali, da se morajo kraji in otoki imenovati odslej s svojim prvim imenom, t. j. kakor jih imenujejo Hrvati. — Ta vest je tudi uradno potrjena in razglašena. Italijanska imena se smejo samo še dva meseca poleg hrvaškega pisati v oklepajih. Tako je prav! Isto pričakujemo tudi za slovensko in hrvaško Primorje.

Splošni vestnik.

Prestolonaslednik nadvojvoda Karol Franc Jožef je postal dne 17. t. m. 30 let star. Dne 1. novembra 1903. je postal poročnik, dne 1. novembra 1906. nadporočnik in 1. novembra 1909. ritmojster. Dne 1. novembra 1912. je postal major in 1. maja 1914. podpolkovnik. Kmalu na to je udarila usodna ura; nastala je vojna, malo dni potem, ko je bil prestolonaslednik postal polkovnik. Vojna mu je naložila odgovornosti polna bremena. Dodeljen je bil najvišjemu poveljstvu in 15. julija 1915.